

Udskriftsdato: 22. februar 2021

KEN nr 9240 af 21/06/2011 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 11-70/75

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 11-70/75

Pressenævnets kendelse i sag nr. 11-70/75

Resumé

Klager – en virksomhed – klagede over udsendelsen ”Operation X – I Lamborghini og kørestol” på TV 2.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Det følger af medieansvarslovens § 49 (lovbekendtgørelse nr. 85 af 9. februar 1998 om medieansvar), at Pressenævnet kan pålægge redaktøren for det indklagede massemedie at offentliggøre en kendelse i et af nævnet nærmere fastlagt omfang.

Spørgsmålet om, hvorvidt klager er berettiget til erstatning efter medieansvarslovens regler eller i øvrigt, falder uden for nævnets kompetence. Det samme gælder vurderingen af [Person B, direktør for HandiGruppen A/S]s hjælperes ageren i henhold til serviceloven (lovbekendtgørelse nr. 81 af 4. februar 2011). Disse forhold behandles derfor ikke.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt, jf. punkt A.1.

Det forhold, at [Person D] er tidligere medarbejder hos HandiHelp A/S og part i den verserende civile sag med HandiGruppen A/S (med binavnet HandiHelp A/S), gav TV 2 anledning til at udvise agtpågivenhed over for hendes udtalelser, men er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fastslå, at god presseskik er tilsidesat. Sådan som sagen foreligger oplyst, finder nævnet ikke grundlag for at fastslå, at TV 2 har undladt at udvise den fornødne kildekritik over for den tidligere medarbejder, hvis udtalelser understøttes af de øvrige oplysninger i udsendelsen. Da den civile sag vedrørende ansættelsesmæssige forhold ikke har direkte forbindelse til de omtalte forhold, finder nævnet heller ikke grundlag for at kritisere TV 2 for ikke at oplyse om den verserende sag.

HandiLeasing ApS er et helejet datterselskab af HandiGruppen A/S, ligesom der i et ikke ubetydeligt omfang består et personsammenfald. På denne baggrund finder nævnet ikke grundlag for at kritisere TV 2 for at omtale Lamborghinien som HandiHelp A/S' firmabil eller omtalen heraf i øvrigt. Det fremgår af såvel udsendelsen som udsagnet ”medarbejderne joker med, at det er Københavns Kommune, der har betalt for bilen”, at Københavns Kommune ikke direkte har betalt bilen, og at udsagnet ikke er udtryk for en faktisk oplysning, men en spøg. Nævnet har også tillagt det betydning, at det af [Person B]s udtalelser fremgår, at bilkøbet er en investering.

Efter parternes oplysninger lægges det til grund, at der i et vist omfang er sket en tilbagebetaling til Gladsaxe Kommune og Aarhus Kommune af udbetalte honorarer, at Københavns Kommune har politianmeldt [Person B], og at to borgere i Viborg Kommune har anmeldt HandiHelp A/S for bedrageri. På denne baggrund udtaler nævnet ikke kritik af TV 2 for at omtale fakturaer som falske: ”Vi kan se, at I sender nogle falske fakturaer ud til forskellige kommuner for nogle ydelser, som I ikke – som I får penge for – som I ikke har leveret.” Nævnet har også tillagt det betydning, at både oplysningerne om falske fakturaer og eksemplet fra Viborg Kommune forelægges [Person B] under interviewet.

Det er ikke muligt for nævnet at vurdere hvilke arbejdsopgaver, [Person F, person B's broder] har udført for det månedlige konsulentonorar på 75.000 kroner fra HandicapPortalen A/S. Uanset, at vederlaget måtte hidrøre fra andre arbejdsopgaver end [Person B]s BPA-ordning varetaget af HandiHelp A/S, finder nævnet – henset til oplysningerne i udsendelsen og sådan som sagen i øvrigt foreligger oplyst – ikke grundlag for at udtale kritik af stillingsbetegnelsen.

Pressenævnet finder, at TV 2 kunne have konkretiseret beskyldningerne på baggrund af optagelserne af [Person B]s moder yderligere under forelæggelsen for [Person B]. Under hensyn til den forelæggelse, der faktisk fandt sted, og de i øvrigt offentliggjorte oplysninger, finder nævnet imidlertid ikke grundlag for at kritisere TV 2 for ikke at kontrollere oplysningerne yderligere.

Nævnet finder heller ikke i øvrigt anledning til at udtale kritik af TV 2, herunder for at gengive Jens Elmelunds udtalelser.

Genmæle

Det fremgår af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Som sagen foreligger oplyst, finder nævnet, at udsagnene vedrørende faktureringen, honoreringen af [Person F] og Lamborghinien enten er vurderinger eller oplysninger, der ikke er egnet til at påføre HandiGruppen A/S skade af betydning. Klager er derfor ikke berettiget til at få bragt sit genmæle.

HandiGruppen A/S har ved advokat Morten Schwartz Nielsen klaget til Pressenævnet over udsendelsen "Operation X – I Lamborghini og kørestol" på TV 2 den 13. januar 2011 samt foromtale, der blev offentliggjort 27 gange i perioden 7.-13. januar 2011, idet klager mener, at god presseskik er tilsidesat. Klagen omfatter endvidere mediets afslag på genmæle.

1 Sagsfremstilling

TV 2 sendte i perioden 7.-13. januar 2011 henholdsvis 14 og 13 gange følgende foromtale:

"*Studievært*: Handicappede i Danmark har ret til en hjælper, så de kan fungere så normalt som muligt i deres hverdag, men ikke alle de penge, der er sat af til handicaphjælp, kommer de handicappede til gode.

[Person A]: Det er at misbruge skatte kroner, og jeg synes, det er under al kritik.

Studievært: Hvis dét at skubbe rundt med en kørestol betaler for en dyr Lamborghini, ja, så er der noget, der tyder på, at svindlen med handicappede er en særdeles guldrandet forretning. Det er ulovligt at gøre det på den måde.

[Person B]: Jeg snyder ikke på nogen måde, overhovedet.

Speak: Se Operation X: I kørestol og Lamborghini. Torsdag kl. 20.35 på TV 2",

og

"*Studievært*: De her personer bag har købt sig en ny Lamborghini Gallardo, og de joker med, at det er Københavns Kommune, der har betalt den bil.

Jens Elmelund, Københavns Kommune: Det er jo, det er fuldstændig vanvittigt.

Speak: Operation X går tæt på massivt snyd med handicaphjælp torsdag 20.35 på TV 2."

TV 2 sendte den 13. januar 2011 kl. 20.35 udsendelsen "Operation X: I Lamborghini og kørestol", som bl.a. handlede om Borgerstyret personlig assistance (BPA), der er en hjælpeordning for handicappede. I

den forbindelse var udsendelsen navnlig kritisk over for HandiGruppen A/S. For at undersøge markedet startede studieværten firmaet Handieksperten. Følgende fremgik af udsendelsen:

”Studievært (henvendt til kameraet): Handicappede i Danmark har ret til en hjælper, så de kan fungere så normalt som muligt i deres hverdag. Det er der private firmaer, der tjener gode penge på at administrere, men ikke alle pengene er tjent på helt legal vis.

[Der vises klip fra interview, som bringes senere i udsendelsen.]

Studievært: Velkommen til Operation X: I kørestol og Lamborghini. I Danmark er der tusindvis af handicappede, der har brug for en personlig hjælper til at klare hverdagen. Og det betaler kommunerne millioner af kroner til hvert år. En del af de penge, kommunerne udbetaler til handicaphjælp, går til private firmaer, der administrerer ordningerne. Spørgsmålet er så, om de regninger, som de private firmaer sender til kommunerne, altid stemmer overens med, hvor mange timers hjælp landets handicappede får. Det har vi tænkt os at undersøge.

...

Studievært (henvendt til kørestolsbruger): Du har det, man kalder en BPA-ordning, altså Borgerstyret personlig assistance. Hvad går det ud på?

[Person C], bruger af BPA-ordningen: Pengene kommer altid fra en kommune, og så kan man så enten få et firma til at udføre arbejdsopgaverne, eller også kan man – som jeg gør det – gøre det hele selv. Jeg kan bedst lide at have den fulde kontrol. Der er andre, der har det bedre med at overgive nogle af opgaverne.

Studievært: Hvis man ikke kan lide at rode med løn og feriepenge, og?

[Person C]: Ja, altså man kan sige alle de tunge økonomiske ansvarsområder som det juridiske, pengene og administrationen af den.

Studievært: [Person C] styrer altså selv sin ordning, men hvis han ikke har lyst til at være arbejdsgiver, kan han i stedet overlade den del til et privat firma. Det private firma sender så regningerne for hjælperens timer direkte videre til kommunerne, uden at den handicappede ser dem. Det private firma modtager også pengene fra kommunen og udbetaler lønnen til hjælperne.

...

Speak: Operation X er kommet i kontakt med en tidligere chef i handicapfirmaet HandiHelp, som er et af de største på markedet.

Studievært: Hvad var det, du opdagede i firmaet, som undrede dig?

[Person D], tidligere regionschef i HandiHelp A/S: Ved en tilfældighed bliver jeg spurgt om hjælp i økonomiafdelingen, da vi havde fået et nyt system. Og den måde, de kørte systemet derinde på, det var, at der var en faktisk fakturering og den, de sendte ud til kommunerne. På den til kommunen, der stod der en helt masse vikartimer på, og der havde ikke været nogen vikar ude på den ordning.

Studievært: Men, men, hvad kunne man få ud af at sætte vikartimer på i stedet for almindelige timer?

[Person D]: Når det er, man fakturerer normalt, så fakturerer man for 236 kroner i timen. Hvis det er, det er en vikar, der skal på, så hedder den 475.

Studievært: Det er jo noget af en forskel.

[Person D]: Der er en pæn forskel, ja.

Studievært: Kan det have været en fejl? At der er blevet skrevet vikartimer på, hvor der ikke har været en vikar ude?

[Person D]: Nej, fordi man kunne se, at det var systematisk.

Studievært: Og hvor udbredt tror du, det var?

[Person D]: På dem, jeg nåede at kontrollere, der var det sådan set næsten det samme på alle ordninger.

Studievært: Er direktøren bevidst om, at der er blevet skrevet de her timer på, selvom det ikke er berettiget?

[*Person D*]: Det er han, fordi han kontrollerede hver måned, at alt gik som det skulle nede i økonomiafdelingen.

Studievært: Men det lyder næsten – på den måde, du fortæller det, - som det havde været mere reglen end undtagelsen.

[*Person D*]: Ja, det er også den mening, jeg havde, da jeg tog hjem fra arbejde.

Studievært: Vi vil gerne finde ud af, om det er rigtigt, at HandiHelp skriver for meget på de fakturaer, de sender til kommunerne.

...

Studievært: HandiHelp er en del af det, der hedder HandiGruppen A/S, som har alle disse binavne [ca. 18 navne sættes op på en tavle]. Binavnene repræsenterer aktiviteter, som HandiGruppen A/S allerede har sat i gang eller tilsyneladende har planer om. Der er altså tale om et firma med mange aktiviteter, og det er [*Person B*] her [viser billede], der er ejer og direktør for det hele, også bestyrelsen. De to andre bestyrelsesmedlemmer er hans far og hans bror. Og det går rigtig godt for familien Tüfekci's handicaphjælperforretninger. Det kan man læse om her i regnskaberne, hvor man kan se, at omsætningen de seneste to år næsten er blevet fordoblet til godt 50 millioner kroner. Jeg søger nu aktindsigt i de regninger, som HandiHelp har sendt til kommunerne rundt om i landet, og mens jeg venter på svar, så vil vi se lidt nærmere på familien Tüfekci og deres forretningssucces.

Vi starter hos [*Person B*]'s forældre. Her er faren, der udover at være bestyrelsesmedlem i HandiGruppen A/S er taxachauffør. Og her er moren, hun er handicaphjælper for sin søn, [*Person B*], og det ser ud til, at sønnens succes har smittet af på deres livsstil. På satellitfotos kan man i hvert fald se, at deres hus i Lyngby har gennemgået en betragtelig renovering og udvidelse. Her er [*Person B*]'s bror, han er også handicaphjælper for [*Person B*] og ansat i HandiHelp. Det er tilsyneladende et indbringende erhverv. I hvert fald kører han både Mercedes og Porsche, men her er HandiHelp's nok klart dyreste firmabil, en ny Lamborghini Gallardo, som broren kører rundt i. Her er han inde ved firmaet for at vise bilen frem. Det er [*Person B*] i kørestolen, der er ude for at få et kig. Broren er så glad for firmabilen, at han lægger billeder og små film ud på internettet, hvor han kører rundt i Lamborghinien.

[Optagelser hentet fra Facebook vises.]

Og her er [*Person B*] og brorens nye hus i Gentofte. Også dette hus har ligesom forældrenes gennemgået en større renovering. Spørgsmålet er så, om de mange penge er tjent på helt lovlig vis. Det er vi taget her til Gladsaxe for at finde ud af. Vi har nemlig fået svar fra nogle enkelte af de kommuner, vi har søgt om aktindsigt hos.

Og her i Gladsaxe kan vi se, at HandiHelp har administreret en ordning, som kunne have kostet kommunen dyrt. For på to måneder blev der ifølge HandiHelp brugt så mange akutvikartimer på ordningen, at de sendte en regning på 362.781,25 kroner [regning vises], næsten tre gange normalprisen.

Elinor Kyhnau, chef for handicapafdelingen i Gladsaxe Kommune: Efterfølgende, hvor vi har en samtale med familien, viser det sig, at der ikke har været tale om, at der har været ekstra vikarer inde eller vikartimer eller akuttimer, men at det har været planlagte ydelser. Og det betyder så, vi kontakter HandiHelp og beder dem om at få en kreditnota på den regning.

Studievært: Så der har ikke været en eneste akuttimer?

Elinor Kyhnau: Nej.

Studievært: Så det vil sige, de skriver, at der har været tale om akuttimer, og de har brugt vikarer, som giver en højere takst til samtlige timer, der er ydet, og så viser det sig, da I spørger borgeren, at der ikke har været en eneste vikar?

Elinor Kyhnau: Ja.

Studievært: Hvad betyder den her sag for jeres tillid til det her firma?

Elinor Kyhnau: Samarbejdet blev stoppet i foråret, fordi der var for meget uro omkring det her, så valgte familien og kommunen, at det var et andet firma, der skulle levere den her aflastning, ja.

Studievært: Men I samarbejdede stadigvæk med firmaet med hensyn til BPA-ordningerne?

Elinor Kyhnau: Ja, det er sådan set ikke os, der samarbejder med det, det er de borgere, som har en BPA, som samarbejder med det her firma. Vores forpligtelse er jo, at vi én gang om året, så skal godkende det regnskab, som de skal levere til os.

Studievært: Gladsaxe Kommune undrede sig, da de fik en regning, hvor der udelukkende var tale om vikartimer på en hjælpeordning. Og det viste sig da også, at der i virkeligheden ikke var en eneste vikartime.

Studievært: Ifølge Gladsaxe Kommune forsøgte HandiHelp at snyde dem for mange penge. Her i Aarhus administrerer HandiHelp omkring 20 hjælpeordninger. Og det er lykkedes for Operation X at få aktindsigt i en af dem.”

Udsendelsen fortsætter hos Aarhus Kommune, hvor chefen for Voksenhandicap fortæller, at denne kommune har bedt klager aflægge regnskab fire måneder tidligere end planlagt for at kontrollere, hvorvidt regnskabet er i overensstemmelse med den hjælp, der er modtaget. Udsendelsen fortsætter hos sklerosepatienten [Person A] i Viborg Kommune:

”*Studievært:* Jeg er på vej til [Person A], som bor i Karup. For et par måneder siden blev hun ringet op af Viborg Kommune, fordi de havde modtaget en stor ekstraregning fra HandiHelp på ekstraydelser til [Person A]. Som sklerosepatient får Heidi 33 timers handicaphjælp om ugen. Og det er HandiHelp, som administrerer ordningen.

[Person A], bruger af HandiHelp A/S: Jeg kan selvfølgelig være bange for, at man fra kommunens side siger: Jamen, hvis hun skal være så dyr i drift, så skal hun have mindre – færre – timer. Så det er da min bekymring.

Studievært: Lad mig lige prøve. Jeg har brevet her [brevet vises], og der står lidt en uddybning af, hvad de kræver penge for. Det er jo et pænt stort beløb. Vi nærmer os de 80.000 eller sådan noget i den stil.

[Person A]: Ja, det er rigtig mange penge.

Studievært: Og det skulle så dække vejledning i opgaver, ansvar forbundet med BPA og løbende information om ansættelsesretlige regler og lignende.

[Person A]: Det kan jeg ikke nikke genkendende til.

Studievært (læser op): Løbende behovsvurdering inklusiv befordringstid?

[Person A]: De har kun været her i forbindelse med, at jeg har skrevet kontrakt, så befordringstid det har de i hvert fald ikke.

Studievært: Løbende behovsvurdering, det er der ikke noget af?

[Person A]: Nej, det er der ikke noget af.

Studievært: Hjælp til praktiske ting, såsom annonceudformning og annoncering?

[Person A]: Jeg har lige præcis selv lavet mine stillingsopslag og lagt dem ind på Jobnet, så det har de heller ikke haft noget med at gøre.

Studievært: Generel rådgivning og support om reglerne på området?

[Person A]: Det har jeg heller ikke fået.

Studievært: Juridisk bistand?

[Person A]: Nej.

Studievært: Akutrådgivning og vejledende bistand?

[Person A]: Jeg har forsøgt at få akutrådgivning én gang, men der gik to dage, før de ringede tilbage, og så var det ikke aktuelt længere.

Studievært: Så var det ikke aktuelt længere?

[Person A]: Nej.

Studievært: Påfaldende at de skriver de her ting på.

[Person A]: Det er meget påfaldende.

Studievært: Hvad tror du, at der er foregået?

[Person A]: Jamen, jeg kan slet ikke se, hvordan man kan komme op på de punkter. Altså, de er digtet ud fra fri fantasi. Så jeg ved ikke, hvad de lige har gang i.

Studievært: Hvad tænker du om det?

[Person A]: Jamen, jeg tænker, det er at misbruge skattekroner, og jeg synes det er under al kritik. Altså, det skulle jo gerne være et firma, jeg kunne have tillid til kørte tingene, som de skulle.

...

Studievært: HandiHelp har også faktureret ekstra ydelser til en anden borger fra Viborg Kommune. Her lød regningen på hele 380.000 kroner og heller ikke denne bruger har modtaget ekstra hjælp, der skulle kunne give sådan en stor regning. Ifølge regnskaberne administrerer HandiGruppen A/S handicaphjælp og ydelser for 50 millioner offentlige kroner om året, men de penge, kommunerne betaler, svarer ikke altid til den hjælp, de handicappede får. HandiHelp kan altså snyde for rigtig mange penge, og medmindre kommunerne er meget nøje med deres kontrol, ja så slipper HandiHelp også af sted med det. Men vi har også fået at vide, at der er andre måder, firmaet kan snyde kommunerne på. Direktøren for HandiGruppen A/S, [Person B], har jo selv muskelsvind og sidder i kørestol. Han får derfor offentligt tilskud til hjælpere 24 timer i døgnet. En sådan ordning koster kommunen omkring 1,8 millioner kroner om året. [Person B] har mange hjælpere ansat blandt andet hans bror og hans mor. Det ved vi, fordi vi er kommet i besiddelse af en række interne dokumenter fra HandiHelp. Blandt andet lønsedler og vagtplaner for [Person B]s egen hjælpeordning. I papirerne kan vi se, at [Person B]s familie tjener rigtig mange penge for at være hjælpere for [Person B]. Ifølge de vagtplaner, vi har for perioden september 2009 til marts 2010, har broren fungeret som hjælper for [Person B], og han tjener typisk 75.000 kroner om måneden. Det er altså rigtig mange penge at tjene som handicaphjælper. På lønsedlen for december 2009 står der da også en lille hilsen i udbetalingsfeltet "Hi Hi hooe! Hilsen din julenisse". Mon ikke det er [Person B] selv, der er julenissen i den her sammenhæng.

Her er det [Person B]s bror, der står og pudser firmabilen foran HandiHelps kontor på Østerbro. Spørgsmålet er, om han har fungeret som hjælper i den grad, han har fået løn for. Ifølge den tidligere regionchef i HandiHelp [Person D], har han ikke. I stedet er det ofte de ansatte i HandiHelp, der fungerer som hjælpere, når [Person B] er på arbejde.

[Person D]: Kontorpersonalet, vi hentede kaffe, vi smurte frokost, og vi sad og tog notater, hvis han ikke selv kunne. Eller hans kontorchef gjorde det eller sådan noget der, ikk'. Fordi broren, han var kørt.

Studievært: Men broren fik løn for at passe ham?

[Person D]: Ja.

Studievært: Så han har ansat sin bror som hjælper? [[Person D] nikker.] Han fungerer ikke som hjælper reelt set?

[Person D]: Nej, det gør han ikke.

Studievært: På de andre lønsedler kan man se, at [Person B]s mor også tjener rigtig mange penge som handicaphjælper for sin søn. Op til 67.000 kr. om måneden [lønseddel vises, og beløbet 67.323,30 frem-

hæves]. Ifølge lønsedlerne skulle hun være handicaphjælper for sin søn i ikke mindre en 403 timer om måneden, blandt andet hver nat. Men spørgsmålet er, om hun overhovedet passer [Person B] om natten.

Vi er tilbage i juni måned 2010. Her kan vi se, at [Person B]s mor har tjent 60.647 kroner som hjælper for sin søn. Ifølge vagtplanen er det [Person B]s mor, der denne nat skal være handicaphjælper i 12 timer. Her bliver [Person B] afleveret om eftermiddagen ved den lejlighed, han boede i, før han fik sit nye hus i Gentofte. Hjælperen, som ikke er hans mor, kører igen med det samme. Hjælperen kommer så tilbage om aftenen formentlig for at hjælpe [Person B] i seng, men i stedet for at blive der natten over, kører hjælperen igen og kommer først tilbage dagen efter for at køre [Person B] på arbejde. Tilsyneladende er [Person B]s mor altså ikke handicaphjælper om natten, selvom hun får løn for det. Det ser altså ud til, at [Person B], der af kommunen er visiteret til 24 timers hjælp, snyder med sin ordning og lader pengene gå til sine familiemedlemmer, men [Person B] har også andre hjælpere end dem fra familien. Spørgsmålet er så, hvad de laver.

Studievært: Her er en af hjælperne ude ved [Person B]s nye hus i Gentofte, der er ved at blive renoveret af håndværkere. Og mens [Person B] sidder og passer sit arbejde i HandiHelp seks kilometer derfra, går hans hjælper i flere timer rundt og fungerer som byggeledere på [Person B]s private byggeprojekt. Handicaphjælperne fungerer også som privatchauffører. Her sidder en af dem uden for direktørens nybyggede hus og venter i næsten en time, men det er ikke [Person B], han venter på, det er [Person B]s kæreste, der vel at mærke ikke er handicappet.

Studievært: Vi har været i kontakt med seks tidligere hjælpere, som alle bekræfter vores observationer. En af dem er [Person E], der var ansat fra maj til august sidste år.

...

Studievært: I f.eks. juni måned, hvor du også var ansat som hjælper, der kan vi se, at moderen får løn for at være på arbejde 12 timer hver aften og nat. Hvad tænker du om det?

[Person E], tidl. hjælper for [Person B]: Det lyder meget mærkeligt i mine ører, idet jeg som sagt kun har oplevet det den her ene gang og jeg ved, at jeg har arbejdet i hvert fald to hele uger i juni måned.

Studievært: Så det kan altså ikke lade sig gøre?

[Person E]: Nej, det mener jeg ikke, det kan.

Studievært: [Person B]s mor tjener op til 67.000 kroner om måneden. Penge, som Københavns Kommune betaler, men det ser ikke ud til, hun reelt udfører arbejdet for den høje løn. Samtidig ligger en del af de opgaver, [Person B]s handicaphjælper udfører, langt fra det, som kommunen betaler til, nemlig personlig pleje og ledsagelse. Og spørgsmålet er altså, om det er lovligt.”

I udsendelsen forholder en konsulent for handicapområdet, Gitte Madsen, sig kritisk til, hvorvidt den hjælp, som [Person B] er tildelt, er nødvendig, såfremt han kan undvære hjælpen flere timer, ligesom hjælpen er tildelt borgeren med henblik på personlig pleje og almindelig praktisk bistand. Udsendelsen fortsætter:

”*Gitte Madsen:* Det kunne da ligne misbrug af offentlige midler, og der er jo ikke nogen, der er interesseret i at betale mere skat end højest nødvendigt, så det kan jo ikke være meningen. Man skal have den hjælp, man har brug for, men man skal jo ikke have mere.

Studievært: Indtil nu har vi set på de såkaldte BPA-ordninger, altså Borgerstyret personlig assistance, for voksne handicappede, der har brug for en personlig hjælper, men HandiHelp administrerer også en anden slags ordninger. Mange familier med handicappede børn har nemlig også behov for hjælp og den hjælp kan de selvfølgelig godt få.

Speak: Vi har fået papirerne fra en af de børneordninger, som HandiHelp administrerer. Ordningen drejer sig om en handicappet dreng, som Københavns Kommune har visiteret til 16 timers handicaphjælp i hverdagene og 24 timers hjælp i weekenderne.

Studievært: I papirerne kan vi se, at det er moderen til drengen, der står som lønnet handicaphjælper, ikke bare et par enkelte timer en gang imellem, men stort set alle de timer, som kommunen betaler handicaphjælp til. Det giver hende en løn på mellem 81.000 og 93.000 kroner om måneden for at passe sit eget barn. Og det vel at mærke ved siden af, at hun har et lønnet fuldtidsjob.

Gitte Madsen: Det lyder fuldstændig uhørt, det kan jeg slet ikke forstå, hvordan det kan finde sted. Man får nu en gang ikke penge for at passe sit eget barn. Det er jo en forældreopgave.

Studievært: På papiret der sover hun ikke.

Gitte Madsen: Det lyder fuldstændig.

Studievært: Det lyder mærkeligt.

Gitte Madsen: Ja, det burde ikke kunne finde sted. Lad mig sige det på den måde.

Speak: Det undrer os også meget, hvordan moderen til den handicappede dreng på papiret kan arbejde 24 timer i døgnet året rundt. Vi har derfor forsøgt at observere, hvad der egentlig foregår og det viser sig hurtigt, at moderen har én til at hjælpe sig. Ikke en lønnet handicaphjælper, men en filippinsk au pair. Det er hende, der afleverer drengen hver morgen, når han bliver hentet af en handicaptransport for at blive kørt i skole, og det er også kun au pair'en, der er hjemme, når drengen bliver afleveret igen om eftermiddagen.

Gitte Madsen: Det lyder meget kreativt, må jeg sige. For det lyder som om, at hun selv først får løn for at passe sit barn, og så afleverer hun en mindre del af lønnen til den au pair, som i virkeligheden udfører arbejdet. Og det er jo bestemt ikke det, hjælpen er givet til.

Studievært: Den handicappede drengs mor må altså slet ikke modtage løn for at passe sit eget barn, alligevel får hun 93.000 kroner om måneden fra Københavns Kommune. Penge, der burde være betalt til professionelle handicaphjælpere. Alt dette kan kun lade sig gøre, fordi HandiHelp administrerer ordningen uden at fortælle kommunen, at pengene går til moderen.

Det har jeg selvfølgelig tænkt mig at konfrontere HandiHelp med, men først vil jeg lige høre, hvad moderen selv har at sige.”

[Moderen henviser til HandiHelp.]

...

Studievært: Vi vil gerne undersøge, om den børneordning, vi lige har set på, er den eneste af sin slags, som HandiHelp administrerer. Vi har derfor taget kontakt til firmaet som forældre til et handicappet barn.

Medarbejder i HandiHelp A/S: Vi har masser af ordninger, hvor enten ægtefælle eller mor eller far står på som hjælper. Jeg skal ikke lyde som en svindler, men vi får det til at gå op i en enhed, så det passer for dem, der skal have hjælp.

Studievært: Det lyder som om, det sagtens kan lade sig gøre, og at der er flere ordninger, der kører på den måde. Vi vil derfor sende vores journalist her ind til et møde i HandiHelp.

Speak: Operation X' journalist er på vej til møde i HandiHelp. Baggrundshistorien er, han og konen har et handicappet barn, og de vil nu høre, om de kan passe deres barn selv eller lade en au pair gøre det og så samtidig modtage lønnen som handicaphjælper. Imens venter jeg udenfor, for når mødet er slut, og direktøren for HandiHelp [Person B] kommer ud, har jeg tænkt mig at konfrontere ham med det, vi har fundet ud af.

Medarbejder hos HandiHelp (skjult kamera): Hvor handicappet er han?

TV 2s medarbejder: Han er multihandicappet.

Speak: Inde hos HandiHelp er mødet startet. Det er ikke direktøren selv, der er mødt op, men to af firmaets ledende medarbejdere.

Medarbejder hos HandiHelp: Hvis din kone vil køre det selv, skal hun ikke nævne det for meget. Mange kommuner skelner mellem det med mor og barn eller forældre og barn, for kommunen siger: Familien skal ikke tjene på det. At I bagefter kører den sammen med os, er vores problem. Vi er ikke forpligtet til at oplyse kommunen, hvem der arbejder hos jer. I skal ikke begynde at sige, at I vil have en au pair-pige. Hvad I vil gøre, kommer ikke sagen ved. Det er rart. I kender det jo. [[Person B] kommer ind i lokalet.] Det er så vores direktør. Vi har faktisk klaret det, [Person B].

Speak: Direktøren bekræfter nu dét, hans medarbejdere lige har fortalt. Det kan godt lade sig gøre at få løn for at passe sit eget barn.

[Person B]: Det er ikke noget problem.

TV 2's medarbejder: Det kan godt lade sig gøre.

Studievært (opsøger [Person B] på gaden): Dav, hej [Person B], jeg hedder Morten Spiegelhauer, og jeg er journalist og kommer fra TV 2. Vi er ved at lave en udsendelse om jeres firma HandiHelp.

[Person B]: Skal vi gå indenfor?

Studievært: Det kan vi sagtens. Det var det, jeg ville spørge dig om. Det behøver ikke lige at tage så lang tid. Jeg vil forklare for dig, hvad det er, vi har kigget på. Kort fortalt så handler det om, at det møde, som I holdt lidt tidligere med Søren, der var en af mine kolleger, som optog samtalen.

[Person B]: OK.

Studievært: Og grunden til, at vi gjorde det på den måde og sendte en journalist ind for at optage samtalen, det er for, at vi kan høre, at I foreslår nogle muligheder for at lave nogle ordninger, som er i strid med loven. Man skal bare ikke sige det til kommunen.

[Person B]: Ah, det siger jeg ikke, man ikke skal.

Studievært: Så man selv kan få pengene.

[Person B]: Borgeren skal være bevidst om det, det er klart.

Studievært: Det siger I direkte på mødet, at det skal I altså ikke sige, at I lader en au pair passe barnet. Og I selv skal have disse her penge.

[Person B]: Det, vi siger, det er, at vi siger ikke, at man ikke skal sige det.

[Samtalen fra kontoret afspilles: "Det skal man ikke nævne for meget, for kommunen siger: Familien skal ikke tjene på det".]

Det, der bliver sagt, det er, at fordi man har et specielt behov, så er det klart, så skal vi prøve at kigge på fleksibiliteten.

Studievært: Vi har kigget på en konkret ordning, som I står på med en person, som arbejder, hun har fuldtidsjob. Det er lidt det, vi har bygget vores eksempel op omkring. Og i al den tid, hun ikke arbejder, der får hun penge for at passe sit eget barn. Og det er en ordning, I står for. Det er ulovligt at gøre det på den måde. Det ved I jo.

[Person B]: Men det, det handler om, er, det er, at man skal prøve og se fleksibiliteten i forhold til at kunne få tingene til at fungere. Det er i det her tilfælde, det er en ordning.

Studievært: Du har også et ansvar.

[Person B]: Jo, jeg siger ikke, at jeg ikke har et ansvar.

Studievært: Hvordan vil du så forklare, at I laver sådan en ordning?

[Person B]: Fordi det er blevet sagt videre ud til kommunen. Kommunen er bevidst om det. Det ser ud som om, det er snyd og bedrageri udefra, men i realiteten.

Studievært: Det gør det i høj grad.

[Person B]: I realiteten så er det ikke dét, det handler om.

Studievært: Det, som jeg også gerne vil præsentere dig for, det er nogen. Vi kan se, at I sender nogle falske fakturaer ud til forskellige kommuner for nogle ydelser, som I ikke – som I får penge for – som I ikke har leveret. Vi har talt med nogle medarbejdere, som siger, at I bevidst skriver de her ting på regningerne, simpelthen for at snyde kommunerne.

[Person B]: Vi snyder ikke kommunerne, det er der overhovedet ikke snakke om. Det, der er tale om, det er, at vi er berettiget til nogle beløb, som vi går ind og servicerer de her brugere.

Studievært: Men dine medarbejdere siger, at I skriver ting på for.

[Person B]: Det vil jeg gerne snakke med medarbejderne om, hvad det handler om, fordi vi går ikke ind og snyder.

[Klip fra tidligere vises.]

Studievært: I kan da ikke bare selv bestemme, hvad I synes, I skal betale. Bare skrive nogle falske regninger ud.

[Person B]: Det gør vi heller ikke, det er noget, vi har.

Studievært: Det er jo det, I gør. Det kan vi se helt konkret for eksempel i eksemplet fra Viborg. Der skriver I nogle ydelser, næsten 80.000 kr. på i ydelserne. Jeg tror fem forskellige ting. Når man snakker med den bruger, som skulle have fået de her ydelser: Det kender jeg ikke noget til.

[Klip fra tidligere afspilles.]

Studievært: Det er simpelthen ting, som I har opfundet.

[Person B]: Jeg vil meget gerne argumentere for – hvad hedder det – få det hele ned, så man har en forståelse for det, men det er nemmere sagt end gjort.

Studievært: Men så, [Person B], så din egen ordning, som vi også har haft mulighed for at kigge på. Det ser også ud som om, du misbruger den, fordi din mor og din bror får nogen lønninger som hjælpere, selvom de ikke er vagtsat i skemaet. Det hænger simpelthen ikke sammen med vagtplanerne.

[Person B]: Jo fordi, at det jeg har aftalt med kommunen om, at det er klart, jeg har 24 timer, og jeg har personale ud fra, jeg har de timer.

Studievært: Det er klart, men når moren er et andet sted, og du har nogen andre, der dækker de vagter, så kan hun vel ikke få løn for et arbejde, hun ikke udfører.

[Person B]: Men omvendt så er der også fleksibilitet, som man også er klar indover.

Studievært: Får hun ikke 42.000 kroner udbetalt om måneden for at være fleksibel i forhold til nogle timer, hun aldrig leverer.

[Person B]: Når jeg siger fleksibilitet, så er det i forhold til vores familieliv.

Studievært: Men det samme med din bror, også.

[Person B]: Man er bevidst om det hele.

Studievært: Han tjener jo så mange penge tilsyneladende på det her, at han kører rundt i dyre biler – Lamborghini og – selvom han ikke arbejder.

[Person B]: Jo, men Lamborghinien det var en investeringsting, vi gjorde. Jeg snyder ikke på nogen måde, overhovedet. Det er ikke for at gøre det ulovligt. Det er for at få den persons liv til at fungere bedre.

Studievært: Det er vi så uenige om, men [Person B], jeg vil sige tak, fordi du stillede op til interview.

Studievært (henvendt til kamera): [Person B] siger altså, selvom det udefra godt kan se ud som om, det er snyd og bedrageri, så er det ikke det, det handler om. Ifølge ham handler det om fleksibilitet, og kommunerne skulle være orienteret om alt, hvad der foregår.

...

Studievært: Jens Elmelund er direktør for Socialforvaltningen i Københavns Kommune. Jeg har inviteret ham for at finde ud af, om det er rigtigt, det som [Person B] siger. Og det er en ordning, I står for?

Jens Elmelund, direktør, Socialforvaltningen, Københavns Kommune: Jamen, det er fuldstændig grotesk, og jeg er nærmest mildest talt rystet over, at de har sådan en moral, en tilgang til at bruge de ordninger. Eller misbruge de her ordninger på den her måde.

Studievært: Men I ved det jo godt. Det siger direktøren for HandiHelp i hvert fald. I er fuldt ud orienteret om det. Kommunen er bevidst om det her. Det er blevet sagt.

Jens Elmelund: Det kan jeg 100 procent afvise. Det er ikke sådan noget, vi har lavet nogle aftaler med HandiHelp eller nogle andre firmaer om, heller ikke nogen forældre. Den slags aftaler laver vi på ingen måde.

Studievært: Det er noget, der kommer fra ham selv?

Jens Elmelund: Det er helt sikkert en historie, han har opfundet.

Studievært: Hvordan kan det være, at I ikke går ind og tjekker – i sådan et tilfælde her – hvem, der får pengene?

Jens Elmelund: Som reglerne er skruet sammen, så har vi ikke noget, hvad skal man sige, retskrav. Ej heller nogen sanktion i forhold til det, hvis de ikke giver os de her oplysninger. Og det gælder også her, at så får vi ikke de oplysninger.”

Interviewet af Jens Elmelund fortsætter. Han oplyser blandt andet, at TV 2's oplysninger giver kommunen anledning til at vurdere, om man skal kontrollere ordningen yderligere, hvilket eventuelt kan fordyre ordningen. Udsendelsen fortsætter:

”Studievært: Og hvis I så opdager det, ja, så er det jo bare ærgerligt for jer, for I kan ikke afvise samarbejdet. Det er jo den konkrete situation, I sidder i, at I har et kritisk øje på det her konkrete firma, men alligevel så vil I ikke kunne aflyse samarbejdet med firmaet, hvis brugeren vælger at bruge det firma.

Jens Elmelund: Ja, sådan er det desværre, og det kan virke en lille smule absurd.

Studievært: Jeg ved ikke, om du er klar over det, men vi har talt med en del ansatte i HandiHelp efterhånden. Og de her personer bag firmaet har købt sig en ny Lamborghini Gallardo. Det er en meget dyr bil, og de joker med, at det er Københavns Kommune, der har betalt den bil. Det ved jeg ikke, hvordan du har det med det?

Jens Elmelund: Jamen, det har jeg det ikke godt med. Det er jo, det er fuldstændig vanvittigt, og jeg håber, at politiet og andre vil tage nogle næste skridt, for det lyder også som om måske, at der nogle penge, der skal betales tilbage.

Studievært (henvendt til kamera): Københavns Kommune har allerede set på [Person B]s egen BPA-ordning, og faktisk fandt de så mange kritisable forhold, at de har opsagt ordningen og meldt ham til politiet.

Og måske skal alle kommuner, der betaler penge til handicaphjælp gennem private firmaer, i gang med at tjekke, at de ikke bliver snydt, for hvis de penge, der er sat af til at hjælpe de handicappede, ryger i de forkerte lommer, så risikerer det at gå ud over de handicappede i sidste ende.”

Tv2.dk bragte den 18. januar 2011 artiklen ”Erklæring fra HandiHelp A/S til TV 2”, hvoraf følgende fremgik:

”HandiHelp vil gerne [have] lov til at komme med en erklæring i anledning af det sidste program ”I kørestol og Lamborghini”.

Klik på linket nedenunder og læs hele erklæringen.

[Erklæring fra HandiHelp A/S](#)[link til HandiHelp A/S' erklæring af 14. januar 2011.]

I erklæringen skriver HandiHelp A/S, at TV 2 ikke har villet oplyse hvilke informationer, redaktionen havde til rådighed.

...”

Af HandiHelp A/S’ erklæring fremgik bl.a. følgende:

”De i programmet fremviste fakturaer på ekstraydelser, der i det konkrete viste tilfælde ikke var ydet, er en fejl fra vores side. Vi fik af interne og eksterne eksperter opfattelsen af, at vi inden for BPA ordningen var berettiget til betaling for en række ydelser, som vi har udført for en del af vores brugere men ikke alle. Vi har tidligere anerkendt fejlen og den pågældende faktura, der blev fremvist i programmet, er krediteret, ligesom vi vil kreditere samtlige fakturaer opkrævet vedrørende ekstraydelser, uagtet at det er vores opfattelse, at vi er berettiget til en del af det opkrævede.

...

Da HandiHelp A/S betaler vores ansatte hjælpere løn efter en højere takst, end den takst, kommunerne vil give, og da der i virksomheden er et administrationsapparat, der skal dækkes ind, er det nødvendigt at forsøge at få kommunerne til at betale det administrationsbidrag, vi i henhold til loven mener at være berettiget til.

...

Der er med andre ord i den situation ikke tale om en overfakturering, men om en uenighed om størrelsen af de omkostninger i henhold til BPA ordningen, som kommunen er forpligtet til at betale, og som vi som privat leverandør er berettiget til at opkræve.”

Klager anmodede ved brev af 8. februar 2011 TV 2 om at bringe følgende genmæle:

”Operation X har i udsendelsen oplyst, at der skulle være tale om fiktive fakturaer. Dette er ikke korrekt, da faktureringerne er sket. Der er uafklarethed med kommunerne om, hvordan fakturering skal ske i henhold til det gældende regelsæt for bl.a. BPA-ordninger.

Derudover har det været oplyst, at der skulle ske aflønning af [Person F] med kr. 75.000 pr. måned for at være hjælper for sin bror. Dette er ligeledes ikke korrekt.

Der er tillige sket en præsentation af flere forskellige forhold, der sidenhen har vist sig ikke at være faktisk korrekte. Heriblandt, at der skulle være erhvervet en dyr Lamborghini for Københavns Kommunes penge, hvilket ikke er sandt, da den pågældende Lamborghini ikke tilhører selskabet, som der var fokuseret på i udsendelsen. Ligeledes tilhører denne ikke personerne bag selskabet.

TV 2 og Operation X (Monday Reporter) beklager ovennævnte og tager det fulde ansvar for sine udtalelser.”

TV 2 afviste den 25. februar 2011 at bringe genmælet.

Yderligere oplysninger

HandiLeasing ApS har CVR-nummer 33080239 og er stiftet den 18. august 2010 af HandiGruppen A/S. [Person B] er direktør i begge selskaber. Af udskrift af 21. januar 2011 fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vedrørende HandiGruppen A/S fremgår det, at dette selskab bl.a. har binavnene HandiAuto A/S og HandiHelp A/S.

Klager har over for Pressenævnet blandt andet fremlagt en faktura af 17. september 2010, hvoraf det fremgår, at der er erhvervet en brugt Lamborghini Gallardo for 820.000 kroner. Fakturaen er sendt til HandiLeasing ApS, Omøgade 8, København. Nederst på fakturaen er HandiGruppen A/S, Omøgade 8, København, anført. Af en salgsslutseddél af 24. august 2010, der alene er underskrevet af sælger, er HandiLeasing ApS anført som køber i de oplyste kontaktoplysninger. I underskriftsfeltet er HandiGruppen A/S anført.

Herudover er fremsendt ansættelseskontrakt af 1. oktober 2008 mellem Handicapportalen A/S og [Person F], hvoraf det fremgår, at vederlaget udgør 75.000 kroner pr. måned med en normal arbejdsuge på 37 timer, og at stillingsbetegnelsen er konsulent.

Klager har endvidere fremlagt to lønsedler for [Person F]. Af lønseddel for perioden den 1. - 31. december 2009 fremgår det, at han aflønnes med 75.000 kroner af HandicapPortalen A/S. Af denne lønseddel fremgår kommentaren: ”Hi Hi Hooe! Hilsen din julenisse”. Af lønseddel for perioden den 16. december 2009 til den 15. januar 2010 fremgår et vederlag på 20.488,63 kroner udbetalt af HandicapPortalen A/S.

TV 2 har fremlagt en lønseddel for [Person F] for perioden 1. - 31. oktober 2009, hvoraf det fremgår, at vederlaget er 75.000 kroner. TV 2 har endvidere fremsendt en vagtplan for perioden 16. september - 15. oktober 2009 og perioden 16. oktober - 2. november 2009. Af vagtplanen er [Person F] anført som henholdsvis ”Hjælper” og ”SOSU” (social- og sundhedsassistent/-hjælper).

HandiGruppen A/S har ved brev af 8. november 2010 indstævnet tidligere medarbejder [Person D] med påstand om, at vedkommende tilpligtes at betale 268.125 kroner for at have udført arbejde for HandiGruppen A/S’ kunder i strid med medarbejderens loyalitetsforpligtelse og konkurrence- og kundeklausul.

2 Parternes synspunkter

2.1 HandiGruppen A/S’ synspunkter

Advokat Morten Schwartz Nielsen har anført, at den tidligere medarbejder [Person D] blev ansat i januar 2008 i HandiHelp A/S og påtog sig som led i ansættelsesforholdet en konkurrenceklausul. Hun opsagde sin stilling til fratræden ved udgangen af januar måned 2010. I opsigelsesperioden blev det konstateret, at medarbejderen var i kontakt med HandiHelp A/S’ forretningsforbindelser, og pr. 1. marts 2010 blev medarbejderen ansat hos Handicapformidlingen (CVR-nummer 32417248). HandiHelp A/S er af den opfattelse, at medarbejderen har overtrådt en konkurrence- og kundeklausul, og der verserer en retssag herom.

Brugen af en medarbejder som kilde i en tv-udsendelse er forbundet med en sådan usikkerhed, at denne ikke kan tillægges nogen betydning. Det er ikke dokumenteret, at der skulle være sket dobbeltfakturering som postuleret af kilden. Endvidere må det anses for at være stridende mod god presseskik, at der anvendes en kilde og særligt som den primære kilde, når denne er genstand for en retssag, uden at det nævnes i udsendelsen.

Det anføres i udsendelsen, at HandiHelp A/S har faktureret kommunerne for ydelser, som ikke er leveret til brugere. HandiHelp A/S har gennemgået regelsættet om BPA-ordninger og udmåling heraf, hvilket førte til, at der krævedes betaling af arbejdsgiverdelen ud fra en beregning af de udgifter, som HandiHelp A/S havde til udførelsen af arbejdet. Denne vurdering var kommunerne uenige i. TV 2 har erkendt, at området for BPA-ordninger er forbundet med usikkerhed. Dette burde have afspejlet sig i programmet.

Uenighed om fortolkningen af regler skal normalt afklares ved domstolene. TV 2 synes med den ensidige og fejlagtige udlægning af fakta at foregribe domstolenes stillingtagen til fortolkningsspørgsmål. Den måde, hvorpå udsendelsen præsenterer faktureringerne, tager ikke højde for regelsættet og Socialministeriets vejledning. HandiHelp A/S har udfærdiget og sendt fakturaer til kommunerne, hvorfor de ikke kan benævnes som fiktive.

Interviewet med en borger fra Viborg Kommune tager ikke højde for sammensætningen af betalingen i henhold til BPA-ordningen. Betaling i henhold til en BPA-ordning er opdelt i blandt andet en løndel, en arbejdsgiveradministrationsdel og de udgifter, som skal afholdes af kommunerne efter regning og redegøres for i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab. I udsendelsen bliver der fokuseret på en afregning til kommunen. Selve fakturaen omhandler en opkrævning for arbejdsgiveradministrationsdelen, hvilket den interviewede borger ikke kan udtale sig om. Størrelsen af arbejdsgiveradministrationsdelen afhænger af fortolkningen af reglerne og kommunernes konkrete praksis. Dette kommer på ingen måde til udtryk i

udsendelsen. Opkrævningerne dækker alene de faktiske udgifter, der er forbundet med at levere hjælp til borgere i henhold til en BPA-ordning.

Aflastningsordning for et mindreårigt barn er reguleret i servicelovens § 41 og i vejledning nr. 99 af 5. december 2006. Det fremgår hverken af serviceloven eller vejledningen, hvem der må være ansat som hjælper. Det er kommunerne, der har vejlednings- og rådgivningsforpligtelsen over for borgeren. Det er HandiHelp A/S' opfattelse, at en hjælper kan være et familiemedlem, og kommunen er orienteret om ordningen.

[Person B] anvender en BPA-ordning, jf. § 96 i serviceloven, og har siden den 20. marts 2000 været visiteret til 24-timers assistance. [Person B] varetog selv administrationen af BPA-ordningen frem til 15. september 2009, hvor varetagelsen overgik til HandiHelp A/S. I praksis har [Person B] via HandiHelp A/S ansat fem hjælpere med 37-timers arbejdsuger. Herudover benyttes vikarer til afløsning.

BPA-ordningen indebærer mulighed for, at hjælpere er brugeren behjælpelig med gøremål, der ikke direkte involverer overvågning eller assistance til personlige gøremål, hvilket fremgår af Indenrigs- og Socialministeriets vejledning nr. 34 af 10. november 2009 pkt. 37:

”I det omfang, at hjælperen samtidig kan varetage sine opgaver som hjælper, og herunder fx eventuelle overvågningsopgaver, vil hjælperen også i begrænset omfang kunne varetage opgaver som fx saltning og snerydning.”

Det konkrete eksempel i udsendelsen med optagelser fra [Person B]s lejlighed tager ikke højde for, at der er en bagdør i lejligheden. Udsendelsen viser derfor ikke, hvem der er i lejligheden. [Person B] har oplyst, at et familiemedlem var til stede.

Det er ikke ulovligt at lade familiemedlemmer være ansat som aflønnede hjælpere under BPA-ordningen. Det følger af § 96 i serviceloven (lovbekendtgørelse nr. 81 af 4. februar 2011 Social Service), jf. Socialministeriets vejledning nr. 34 af 10. november 2009 pkt. 94.

Vedrørende aflønningen af [Person B]s bror er det ikke korrekt, at den i udsendelsen fremviste lønseddel fra slutningen af 2009 hidrørte fra Fatihs beskæftigelse som hjælper for sin bror. [Person F] var ansat af HandicapPortalen A/S som konsulent med ansvar for den daglige ledelse af HandiAuto A/S, der driver forretning med udlejning af biler og busser indrettet til handicapbrug. Efterfølgende er hans ansættelse overgået til HandiGruppen A/S, og hans stillingsbetegnelse ændret til direktør for HandiAuto A/S.

Det bemærkes, at når [Person F] fungerer som hjælper for sin bror, aflønnes han efter den for hjælpere gældende takst, jf. den fremlagte lønseddel. Det er således i strid med god presseskik og kræver et genmæle, at det i udsendelsen præsenteres således, at [Person F] modtager 75.000 i aflønning som hjælper.

Det må anses for at være i strid med god presseskik, at der foretages et interview med Jens Elmélund fra Københavns Kommune om [Person B]s ordning, idet dennes ordning på tidspunktet for udsendelsen slet ikke blev administreret af Københavns Kommune. Den 1. oktober 2010 flyttede [Person B] til Gentofte Kommune, hvorfor Københavns Kommune ikke på tidspunktet for udsendelsen var den stedligt kompetente myndighed. Seeren får den fejlagtige opfattelse, at Københavns Kommune har stoppet ordningen.

Udsendelsen giver indtryk af, at der er erhvervet en Lamborghini af selskabet HandiGruppen A/S eller folkene bag med midler fra Københavns Kommune. Det er forkert. Bilen er erhvervet af selskabet HandiLeasing ApS (CVR nr. 33080239) i august 2010. Formålet hermed var, at bilen skulle benyttes til markedsføring i forbindelse med opstart af et nyt forretningsområde. HandiGruppen A/S og HandiLeasing ApS har forskellige CVR-numre, og der er dermed tale om to forskellige juridiske personer med hvert sit forretningsområde. HandiLeasing ApS har intet forretningsforhold til Københavns Kommune. Derudover er omtalen af bilen egnet til at skabe det indtryk, at der er tale om en firmabil til flere millioner anvendt til privatbrug.

[Person B]s udtalelser om Lamborghinien er afgivet af ham som direktør i såvel HandiGruppen A/S og HandiLeasing ApS. Derfor siger han ”vi”. Der blev ikke spurgt ind til, hvem der ejede bilen. Lamborghi-

nien er ikke indregistreret, men har alene været benyttet til en prøvetur på prøveplader, hvor bilen blev kørt til HandiLeasing ApS' adresse og fremvist. En optagelse heraf vises i programmet.

Omtalen er egnet til at skade klager, hvorfor HandiGruppen A/S har anmodet om at få bragt et genmæle heroverfor. TV 2 og Monday Reporter ApS må endvidere anses for erstatningsansvarlige, jf. medieansvarslovens § 31 og de almindelige erstatningsretlige regler.

2.2 TV 2's synspunkter

TV 2 har anført, at [Person D] blot er én af flere kilder til programmet. Hun udtaler sig om sine oplevelser vedrørende fakturering af vikartimer, som ikke har fundet sted. Hendes forklaringer bakkes op af såvel andre tidligere ansatte som eksemplet fra Gladsaxe Kommune, hvor HandiHelp i en periode over to måneder har faktureret kommunen for vikartimer, selvom det senere har vist sig (da kommunen kontaktede borgeren), at der ikke havde været indkaldt vikarer i de pågældende perioder.

Operation X er af flere uafhængige kilder i HandiHelp blevet gjort opmærksom på, at [Person F] på papiret har fungeret som hjælper for sin bror og oppebåret et vederlag (ofte 75.000 kroner) for det, selvom han i mange tilfælde ikke var til stede. Selvom han stod på vagtplanen, var det i stedet de ansatte i firmaet, der indtog hjælperfunktionen. Dette understøttes af lønsedler fra [Person F] samt vagtplaner. Det er korrekt, at der på en lønseddel anføres ordet "funktionær", det er dog ikke denne lønseddel, der refereres til i udsendelsen.

Operation X påstår ikke, at familiemedlemmer i almindelighed ikke må fungere som hjælpere. Forældre må ifølge loven ikke modtage betaling for at passe deres egne børn, medmindre det handler om tabt arbejdsfortjeneste. I interview med Københavns Kommune udtaler dennes socialdirektør også, at kommunen ikke er bekendt med, at det er moren til den handicappede dreng, der modtager pengene, og at det er i strid med loven.

Aflastningsordningerne er indført for at aflaste forældre til børn med nedsat funktionsevne eller kronisk/langvarig lidelse. Det følger af formålet, at det ikke er forældrene, der skal ansættes til at aflaste sig selv. Forældrene kan derimod få dækket tabt arbejdsfortjeneste, hvis de må opgive deres arbejde. Det er efter servicelovens § 42 forudsat, at pasningen i hjemmet er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet. Københavns Kommune var ikke bekendt med, at det var moderen, der passede barnet.

HandiHelps egne folk forklarer TV 2's "muldvarp", at der ikke skal tales højt om, at det er forældrene selv, der vil modtage penge for at passe deres eget barn, idet kommunerne modsætter sig dette.

Det er relevant at interviewe Københavns Kommune i sagen om [Person B]s egen ordning, da kommunen i efteråret 2010 stoppede ordningen, fordi kommunen blandt andet havde mistanke om svindel. Kommunen har desuden i slutningen af oktober måned politianmeldt [Person B] for blandt andet svindel med hans egen BPA-ordning.

Det er korrekt, at hjælpere må udføre begrænsede opgaver som f.eks. snerydning. Det er dog ikke sådanne opgaver, Operations X' observationer viser. Der bringes interview med en tidligere hjælper for [Person B], der fortæller, at hans arbejdsopgaver i langt højere grad bestod i private gøremål end personlig pleje. Hans udsagn bakkes op af andre tidligere hjælpere, som Operation X har været i kontakt med. Hjælperen fortæller, at han ikke blev afløst af [Person B]s mor på vagtdage i den omtalte periode, selvom moren fik udbetalt løn herfor.

Det er korrekt, at der har været usikkerhed forbundet med implementeringen af BPA-ordningen, derfor går programmet heller ikke ind i en diskussion om dette, og udgiften til arbejdsgiverdelen er yderst forskellig fra kommune til kommune. I stedet undersøger programmet konkrete fakturaer, hvor der er forsøgt misbrug af offentlige midler, blandt andet i eksemplerne fra Gladsaxe, Aarhus og Viborg Kommune.

I eksemplet fra Viborg Kommune havde HandiHelp sendt en ekstraregning til kommunen i forhold til to forskellige borgere. Ved kommunens tilsyn hos disse to borgere viste det sig imidlertid, at borgerne ikke

havde modtaget de omtalte ekstraydelser fra HandiHelp. Viborg Kommune har i den forbindelse anmeldt HandiHelp for forsøg på bedrageri.

TV 2 har anført, at der ikke er grundlag for at bringe et genmæle. Den gængse forståelse af ordet ”fiktiv faktura” dækker over, at der er sendt fakturaer på fiktive ydelser. TV 2 finder heller ikke, at der er grundlag for at bringe et genmæle vedrørende uklarheden med kommunerne om, hvordan fakturering skal ske. Dette er ikke relevant i forhold til de problemstillinger, som programmet beskæftiger sig med, og kan ikke bruges som undskyldning for at have faktureret ydelser, der ikke er ydet.

Operation X er desuden i besiddelse af et internt mødereferat mellem Københavns Kommune og [Person B] samt kopi af politianmeldelse af [Person B], hvor det fremgår, at Københavns Kommune er af den opfattelse, at der er blevet dobbeltfaktureret på [Person B]s egen BPA-ordning.

Vedrørende Lamborghinien har TV 2 anført, at ejerforholdene til bilen blev drøftet inden programmets udsendelse, hvor klagers advokat oplyste, at bilen var erhvervet af HandiAuto A/S, hvilket er et af HandiGruppens A/S' mange binavne. Eftersom HandiLeasing er et 100 % ejet datterselskab af HandiGruppen A/S, hvis aktier ejes af [Person B], der samtidig er direktør i såvel moder- som datterselskabet, er det TV 2's opfattelse, at der er et sådant personsammenfald, at det er rimeligt, hvis udsendelsen giver indtryk af, at bilen er erhvervet af personerne bag HandiGruppen A/S.

[Person B] fik mulighed for at udtale sig om ejerforholdene i udsendelsen. Han svarer, at den var en investeringsting. At der er skudt et selskab ind til at erhverve investeringsobjektet, fører efter TV 2's opfattelse ikke til, at omtalen af, at bilen er erhvervet af personerne bag HandiGruppen A/S, er uberettiget. Klager har ikke fremlagt en af HandiLeasing ApS underskrevet slutseddel eller dokumentation for, hvem der i dag er ejer af bilen. Nederst på slutsedlen under ”købers underskrift” er anført ”HandiGruppen A/S”. Dette firmanavn fremgår også nederst på fakturaen.

For så vidt angår oplysninger om, for hvilke midler bilen er erhvervet, refereres der udelukkende til udtalelser fra ansatte i HandiHelp. De spørger internt i firmaet med, at det er Københavns Kommune, der har betalt for bilen. Dette refereres loyalt over for Jens Elmelund, Københavns Kommune.

Det er ikke korrekt, at bilen (der ikke er indregistreret) alene har været benyttet til en prøvetur. Ved flere lejligheder er [Person F] observeret køre i bilen, og det samme er flere ansatte hos HandiHelp. [Person F] har selv offentliggjort tre film på internettet, hvor han kører rundt i bilen, og han har udtalt til Ekstra Bladet den 13. januar 2011, at han bruger bilen til ”at køre frem og tilbage mellem kunder”. I programmet bliver der ikke sagt, at der er tale om en bil ”til flere millioner”, men ”nok klart dyreste firmabil”.

TV 2 har afvist, at der er givet urigtige oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre klager nogen skade af betydning. [Person B] fik forelagt kritikken og mulighed for at kommentere på de oplysninger, som der nu kræves genmæle overfor. Han afviser kritikken. TV 2 har endelig anført, at klagers genmæle ikke er i overensstemmelse med medieansvarslovens § 38.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget: Axel Kierkegaard, Jan Kristensen, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

Det følger af medieansvarslovens § 49 (lovbekendtgørelse nr. 85 af 9. februar 1998 om medieansvar), at Pressenævnet kan pålægge redaktøren for det indklagede massemedie at offentliggøre en kendelse i et af nævnet nærmere fastlagt omfang.

Spørgsmålet om, hvorvidt klager er berettiget til erstatning efter medieansvarslovens regler eller i øvrigt, falder uden for nævnets kompetence. Det samme gælder vurderingen af [Person B]s hjælperes ageren i henhold til serviceloven (lovbekendtgørelse nr. 81 af 4. februar 2011). Disse forhold behandles derfor ikke.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt, jf. punkt A.1.

Det forhold, at [Person D] er tidligere medarbejder hos HandiHelp A/S og part i den verserende civile retlige sag med HandiGruppen A/S (med binavnet HandiHelp A/S), gav TV 2 anledning til at udvise agtpågivenhed over for hendes udtalelser, men er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fastslå, at god presseskik er tilsidesat. Sådan som sagen foreligger oplyst, finder nævnet ikke grundlag for at fastslå, at TV 2 har undladt at udvise den fornødne kildekritik over for den tidligere medarbejder, hvis udtalelser understøttes af de øvrige oplysninger i udsendelsen. Da den civile retlige sag vedrørende ansættelsesmæssige forhold ikke har direkte forbindelse til de omtalte forhold, finder nævnet heller ikke grundlag for at kritisere TV 2 for ikke at oplyse om den verserende sag.

HandiLeasing ApS er et helejet datterselskab af HandiGruppen A/S, ligesom der i et ikke ubetydeligt omfang består et personsammenfald. På denne baggrund finder nævnet ikke grundlag for at kritisere TV 2 for at omtale Lamborghinien som HandiHelp A/S' firmabil eller omtalen heraf i øvrigt. Det fremgår af såvel udsendelsen som udsagnet "medarbejderne joker med, at det er Københavns Kommune, der har betalt for bilen", at Københavns Kommune ikke direkte har betalt bilen, og at udsagnet ikke er udtryk for en faktisk oplysning, men en spøg. Nævnet har også tillagt det betydning, at det af [Person B]s udtalelser fremgår, at bilkøbet er en investering.

Efter parternes oplysninger lægges det til grund, at der i et vist omfang er sket en tilbagebetaling til Gladsaxe Kommune og Aarhus Kommune af udbetalte honorarer, at Københavns Kommune har politianmeldt [Person B], og at to borgere i Viborg Kommune har anmeldt HandiHelp A/S for bedrageri. På denne baggrund udtaler nævnet ikke kritik af TV 2 for at omtale fakturaer som falske: "Vi kan se, at I sender nogle falske fakturaer ud til forskellige kommuner for nogle ydelser, som I ikke – som I får penge for – som I ikke har leveret." Nævnet har også tillagt det betydning, at både oplysningerne om falske fakturaer og eksemplet fra Viborg Kommune forelægges [Person B] under interviewet.

Det er ikke muligt for nævnet at vurdere hvilke arbejdsopgaver, [Person F] har udført for det månedlige konsulenthonorar på 75.000 kroner fra HandicapPortalen A/S. Uanset, at vederlaget måtte hidrøre fra andre arbejdsopgaver end [Person B]s BPA-ordning varetaget af HandiHelp A/S, finder nævnet – henset til oplysningerne i udsendelsen og sådan som sagen i øvrigt foreligger oplyst – ikke grundlag for at udtale kritik af stillingsbetegnelsen.

Pressenævnet finder, at TV 2 kunne have konkretiseret beskyldningerne på baggrund af optagelserne af [Person B]s moder yderligere under forelæggelsen for [Person B]. Under hensyn til den forelæggelse, der faktisk fandt sted, og de i øvrigt offentliggjorte oplysninger, finder nævnet imidlertid ikke grundlag for at kritisere TV 2 for ikke at kontrollere oplysningerne yderligere.

Nævnet finder heller ikke i øvrigt anledning til at udtale kritik af TV 2, herunder for at gengive Jens Elmelunds udtalelser.

Genmæle

Det fremgår af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er blevet bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Som sagen foreligger oplyst, finder nævnet, at udsagnene vedrørende faktureringen, honoreringen af [Person F] og Lamborghinien enten er vurderinger eller oplysninger, der ikke er egnet til at påføre HandiGruppen A/S skade af betydning. Klager er derfor ikke berettiget til at få bragt sit genmæle.

Afgjort den 21. juni 2011